

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2CoZm/28/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113209219
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8113209219.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Majerníka a sudcov JUDr. Milana Šebeňa a JUDr. Mareka Kohúta ako sudcu spravodajcu, v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting s. r. o., so sídlom Politických vëzňů 1272/21, Nové Mësto, Praha 1, IČO: 264 29 705, Česká republika, zastúpeného Fridrichom Paľkom, s. r. o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, proti odporcovi: K. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XXXX/XX, T., o zaplataenie 990,74 eur s prísl., o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 19CbZm/56/2013-80 zo dňa 12.12.2014 a odvolaní navrhovateľa proti dopĺňaciemu rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 19CbZm/56/2013-112 zo dňa 13.4.2015, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s dopĺňacím rozsudkom vo výroku o zamietnutí návrhu na zaplataenie zmenkového úroku 0,25 % denne za obdobie od 25.8.2009 do zaplataenia.

V prevyšujúcej časti vo veci samej, ako aj vo výroku o náhrade trov konania, rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom z r u š u j e a v rozsahu zrušenia vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého zamietol návrh a náhradu trov konania odporcovi nepriznal. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že navrhovateľ podal dňa 28.3.2013 na tamojšom súde návrh na uplataenie pohľadávky podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, ktorým sa domáhal voči odporcovi zaplataenia 990,74,eur, zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne z jednotlivých súm, 6 % zákonný ročný úrok z jednotlivých súm, pričom svoj návrh odôvodnil tým, že je ako indosatár nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil odporca dňa 22.12.2008 na zmenkovú sumu 2285,30 eur, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 13.10.2009. Indosonovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na plataenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia.“ Zmenka bola vystavená dňa 8.1.2009 (dátum vystavenia) na sumu „819,- eur“ (poznámka odvolacieho súdu - správne na sumu 68846,95 Sk - 2285,30 eur), pričom do jej textu bol pojatý záväzok odporcu zaplataiť za túto zmenku pri predložení na rad zmenkovým veriteľom zmenkovú sumu spolu s 0,25 % denným úrokom od 19.4.2009. Za miesto splataenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplataeniu, pričom vystaviteľ doposiaľ zaplatal 0,- eur, pričom na zmenkovú sumu uhradil 0,- eur a na úroky uhradil 0,- eur. Keďže zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“ indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou.

Keďže podľa originálu predloženej zmenky, táto v ľavom dolnom rohu obsahovala údaj číslo zmluvy: 8251290, a keďže zmenka bola vystavená pôvodne na spoločnosť POHOTOVOSTĚ s. r. o. , ktorá je nebankovou spoločnosťou a okrem iného poskytuje aj spotrebiteľské úvery, súd požiadal navrhovateľa

formulárom B v zmysle vyššie uvedeného nariadenia, aby doplnil svoj návrh o predloženie zmluvy, ktorej číslo je uvedené na predloženej zmenke, nakoľko súdu sa javí, že by mohla byť zmluvou spotrebiteľskou za účelom zistenia, či sa nejedná o spotrebiteľský spor, na riešenie ktorého bude potrebné aplikovať spotrebiteľskú legislatívu.

Navrhovateľ však súdu prvého stupňa oznámil, že poskytol dostatočne jasné a primerané informácie o uplatnenej pohľadávke, ktorá je založená na zmenkových nárokoch vyplývajúcich zo zmenky; predložil súdu originál zmenky a zmenkové informácie preniesol presne do návrhu na uplatnenie pohľadávky, a preto neostáva z jeho strany čo doplniť alebo opraviť. Disponuje len indosonovanou zmenkou a nemá k dispozícii iné primerané údaje alebo listiny, ktoré súd požaduje.

Súd prvého stupňa v nasledujúcej výzve navrhovateľovi poukázal na článok 9 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady ES č. 861/2007 s tým, že by mal rešpektovať právo na spravodlivý proces a zásadu kontradiktórneho procesu, keďže právo na spravodlivý proces, na ktoré odkazuje bod 9 preambuly nariadenia, je cieľom tohto nariadenia a je potrebné vykladať všetky ustanovenia tohto nariadenia cez prizmu zabezpečenia práva na spravodlivý proces pre oboch účastníkov. Občiansky súdny poriadok upravujúci postup súdu a účastníkov v občianskom súdom konaní Ústavou zaručené právo osobnej prítomnosti na súdnom konaní zabezpečuje tak, že ukladá súdu, ak zákon nestanovuje inak, aby nariadil na prejednanie veci pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná, pričom predvolanie musí byť účastníkom doručené tak, aby mali dostatok času na prípravu pojednávania (§115 ods. 2 O.s.p.). Jednou zo súčastí koncepcie spravodlivého súdneho konania je podľa súdu prvého stupňa tiež princíp rovnosti zbraní, ktorý okrem iného vyžaduje, aby každý účastník mal primeranú možnosť predložiť svoje návrhy za podmienok, ktoré nie sú podstatne nevýhodnejšie než podmienky, za ktorých touto možnosťou disponuje druhý účastník. Vzhľadom na uvedené vyslovil súd prvého stupňa presvedčenie, že aj v tzv. klasickom sporovom konaní možno konať o tomto návrhu aj v prípade, ak navrhovateľ nereaguje na výzvu súdu podľa tlačiva B a nedoplní v žiadanom rozsahu návrh tak, aby bolo možné posúdiť nárok žalobcu z hľadiska skutkových aj právnych následkov konania.

Súd prvého stupňa mal za preukázaný skutkový stav, v zmysle ktorého odporca ako fyzická osoba dňa 22.12.2008 uzavrel s obchodnou spoločnosťou POHOTOVOSTĚ s. r. o. zmluvu o úvere č. 8251290, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 1.327,76 eur s tým, že odporca sa zaviazala zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 1.261,37 eur, celkovo zaplatiť čiastku 2.589,13 eur v 12 mesačných splátkach po 215,76 eur počnúc dňom 14.1.2009 na účet veriteľa špecifikovaný vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru. V spodnej časti tejto formulárovej zmluvy, uzavretej v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, odporca vyhlásil, že sa oboznámil a súhlasí s obsahom zmluvy o úvere, aj s obsahom plnomocenstiev v nej uvedených a súhlasí so Všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, ktoré sú na zadnej strane tejto zmluvy.

Podľa čl. 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru nazvaného Dohoda o vyplnení zmenky, na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúcej z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi, vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Ručiteľ je z takto vystavenej zmenky zaviazaný ako zmenkový ručiteľ. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t. j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok, alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh.

Navrhovateľ predložil originál zmenky, ktorú vystavil odporca dňa 22.12.2008 na zmenkovú sumu 2285,30 eur, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 19.4.2009. Indosonovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia.“ Podľa originálu predloženej zmenky, táto v ľavom dolnom rohu obsahuje údaj číslo zmluvy: 8251290 a za miesto splatenia je určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa, a to spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o..

Odporca na pojednávaní prehlásil, že si nepamätá si, že by podpisoval nejakú zmenku, nevie, čo je zmenka. Je ochotný zaplatiť POHOTOVOST- i s.r.o. pôžičku, ktorú si u nich zobrala, avšak nerozumie, čo je zmenka, ani nevie, že by nejakú zmenku uzavrel alebo podpísal.

Na základe takto zisteného skutkového stavu súd prvého stupňa právne uzavrel, že predmetom nároku navrhovateľa, ktorý ho uplatňuje v zmysle ustanovení čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, je nárok vyplývajúci podľa neho z uzavretej vistazmenky a domáha sa, aby súd formálne posudzoval predmetný právny vzťah výlučne podľa zásad zmenkového práva. Keďže sa však podľa súdu prvého stupňa jedná evidentne o

spotrebiteľský právny vzťah, je potrebné vyporiadať sa aj s otázkou platnosti uzavretej zmluvy o úvere, ktorá bola kauzálnym vzťahom na vystavenie tejto zmenky ako blankozmenky. Po oboznámení sa s formulárovým textom zmluvy súd prvého stupňa konštatoval, že bola uzavretá za účinnosti zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, pričom podľa ustanovenia § 4 tohto zákona, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať, okrem iného podľa písm. k) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere zverejnenú podľa § 7a ods. 2 za príslušný kalendárny štvrťrok; platnou priemernou hodnotou ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzatvorených do 15 kalendárnych dní po zverejnení priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov za príslušný kalendárny štvrťrok, je priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver za predchádzajúci kalendárny štvrťrok. Podľa ustanovenia § 4 ods. 3 tohto zákona, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje tento údaj, úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Nakoľko v zmluve o spotrebiteľskom úvere táto podstatná náležitosť zmluvy chýbala, následkom toho sa poskytnutý úver považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Podľa súdu prvého stupňa, nadobúdateľ zmenky má s náležitou starostlivosťou zistiť obsah dohody o vyplňovacom zmenkovom práve. Pokiaľ mohol bez väčších prekážok zistiť obsah dohody o vyplňovacom práve a napriek tomu tak neurobil, jedná sa pri nadobúdaní zmenky podľa prvostupňového súdu o hrubú nedbanlivosť a možno proti nemu uplatniť príslušnú námietku dlžníka. Pokiaľ pôvodný majiteľ blankozmenky vyplnil údaje v rozpore s dohodou, mala by byť námietka dlžníka braná do úvahy v každom prípade. Zatiaľ, čo článok 1 § 17 Zákona zmenkového a šekového sa obmedzuje na námietky interpartes, teda na námietky z vlastných vzťahov medzi konkrétnym veriteľom a dlžníkom, je úprava námietok u blankozmenky pojatá všeobecne a zásadne s účinnosťou pre všetkých zmenkových dlžníkov, ktorí sa vedome so súhlasom majiteľa podpísali na blankozmenku.

Pokiaľ sa navrhovateľ dovoľáva abstraktnosti zmenky a jej prísnej formálnosti, ale keďže táto zmenka zabezpečuje spotrebiteľský záväzok, neplatí podľa súdu prvého stupňa s ohľadom na ustálenú európsku spotrebiteľskú legislatívu, všeobecne uznávaná teória o tom, že súdy nie sú povinné skúmať kauzu zmenky a majú postupovať len z hľadiska dodržania predpisov zmenkového práva. Odklon od tejto všeobecnej teórie je prezentovaný aj v Náleze Ústavného súdu Českej republiky č. Pl.ÚS 16/12, v ktorom sa konštatuje, že zmenky, ktoré zabezpečujú spotrebiteľské záväzky, musia byť prístupné na preskúmanie kauzy zmenky z hľadiska ochrany spotrebiteľa, v záujme zachovania ich práva tak, aby nedošlo k zneužitiu neznalosti prísne formalistických zákonných zmenkových ustanovení veriteľmi v neprospech spotrebiteľov. Právna úprava zmienek nie je všeobecne známou ani prevažne odborne právnický zdatnému okruhu účastníkov, medzi ktorých spotrebiteľia bez týchto znalostí určite nemôžu patriť. Dňa 18.7.2013 vydal Ústavný súd Českej republiky nález pod sp. zn. IV.ÚS 457/10, ktorým potvrdil názor na postavenie spotrebiteľa ako slabšej strany v oblasti zmenkového práva, ktorému je potrebné poskytnúť ochranu, viacmenej túto ochranu nemožno dosiahnuť prostredníctvom legislatívnych zásahov do úpravy zmenkového práva, ale pomocou výkladu práva všeobecnými súdmi v konkrétnych prípadoch ich rozhodovacej

praxe. Z predložených listinných dokladov je podľa súdu prvého stupňa evidentné, že ustanovenia o Dohode o vyplnení zmenky sú uvedené na druhej strane formulárovej zmluvy - na prvej strane, ktorá je spotrebiteľom podpísaná a ktorá by mala byť rozhodujúcou pre deklarovanie najdôležitejších zmluvných ustanovení, nie je o zabezpečení záväzku blankozmenkou ani zmienky. Drobné písmo, ktorým je aj bod 14. Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, písaný, je nepriehľadný a táto zmluvná podmienka ani nebola individuálne dojednaná a je zrejmé, že spôsobuje nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Tým podľa súdu prvého stupňa došlo k skutočnosti, že

takéto zmluvné dojednanie je potrebné považovať za neprimeranú zmluvnú podmienku a v rozpore ako s dobrými mravmi, tak poctivým obchodným stykom. Navyše prvý nadobúdateľ zmenky, obchodná spoločnosť POHOTOVOSTĚ s. r. o. vyplnila zmenku v rozpore so skutočnou dlžnou sumou, ktorá ku dňu vyplnenia blankozmenky pre neho vyplynula z uzavretej zmluvy o úvere vzhľadom na to, že v zmluve nebola uvedená ročná percentuálna miera nákladov a týmto nárok prvého nadobúdateľa zmenky mohol v zmenke obsahovať iba suma poskytnutého úveru bez poplatkov a bez úrokov. Následne na to, čo sa POHOTOVOSTI s.r.o. na základe takto vyplnenej zmenky nepodarilo v rozhodcovskom konaní uspieť a nadobudnúť predmetné sumy, zmenku rubopisom postúpil ďalšiemu nadobúdateľovi zmenky.

Keďže, ako tvrdí nadobúdateľ zmenky, v tomto spore navrhovateľ, nadobudol rubopisom iba práva zo zmenky, nie práva zo zmluvného vzťahu, vznikla nepochybne pre dlžníka nepriehľadná situácia, kedy nebolo zrejmé, aký nárok vlastne voči nemu uplatňuje POHOTOVOSTĚ, s. r. o. z titulu uzavretej úverovej zmluvy a aký nárok a z akého dôvodu uplatňuje navrhovateľ. Súdu prvého stupňa sú pritom z iných súdnych sporov známe prípady, kedy po indosácii blankozmenky POHOTOVOSTĚ, s. r. o. vymáhala a prijímala platby od dlžníka z titulu tohto kauzálného vzťahu.

S odvolávkou na ustanovenie § 53 a nasl. Občianskeho zákonníka a Smernice 93/13/EHS, podľa ktorých má súd poskytnúť spotrebiteľovi ochranu jeho spotrebiteľských práv ex offio, súd prvého stupňa konštatoval, že v danom prípade došlo ako zo strany POHOTOVOSTI, s. r. o. , tak aj zo strany navrhovateľa, k nerešpektovaniu základných zásad ochrany spotrebiteľa podľa ustálenej európskej spotrebiteľskej legislatívy. Oba subjekty podľa prvostupňového súdu zjavne jednali v snahe vedome na škodu dlžníka, hoci je potrebné konštatovať, že to bol predovšetkým dlžník, ktorý neplnil povinnosti z uzavretej zmluvy o úvere, aj keď by mal zaplatiť len požičanú istinu. Súd prvého stupňa však zistil, že POHOTOVOSTĚ, s. r. o. napriek tomu, že dlžník neplnil svoje povinnosti z uzavretej zmluvy, neuplatňovala svoj nárok z titulu uzavretej zmluvy o úvere v súdnom konaní, ale uplatnila vyplňovacie právo blankozmenky a v rozhodcovskom konaní žiadala od dlžníka zaplatiť už vyplnenú zmenkovú sumu na blankozmenke. Keď takýto jeho postup ako aj vydaný rozhodcovský rozsudok súd preskúmal v exekučnom konaní a neposkytol mu právnu ochranu, následne potom postúpil práva zo zmenky na nového nadobúdateľa, a tak musela mu byť protiprávnosť jeho konania známa a napriek tomu tak urobil. Nový nadobúdateľ zmenky mal s odbornou starostlivosťou žiadať o poskytnutie všetkých údajov týkajúcich sa uplatnenia vyplňovacieho práva blankozmenky a rovnako tento nárok posúdiť s ohľadom na ochranu práv spotrebiteľa, ale ani on tak neurobil. Poukazujúc na uvedené preto prvostupňový súd nárok ako nedôvodný zamietol.

O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p., keď právo na náhradu trov konania prináležalo odporkyňi, ale táto náhradu trov konania nežiadala, preto jej ich nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Navrhol rozsudok zmeniť a návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovieť a priznať navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania. Ako dôvod uviedol, že dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednacou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Súd neuvádza, na návrh ktorej zo strán vykonal dokazovanie „listinnými dokladmi“, alebo či tieto dôkazy vykonal na základe vlastného uváženia. Súd musí k otázke vykonávania iných, ako účastníkmi navrhnutých dôkazov, pristupovať vyvážené, aby nedošlo k narušeniu rovnosti strán v spore. Navrhovateľ predložil ako dôkaz svojich nárokov uplatnenú zmenku, ktorou, keďže táto spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zákonom č. 191/1950 Zb., dokázal jasne, úplne a zrozumiteľne svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany odporcu nebolo žiadnych námietok a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonávanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. V danej veci súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Odporkyňa mohla na základe čl. 5 ods. 3, 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke. Ak tak neurobila, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej v Nariadení. Súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods. 1 veta prvá in fine O.s.p. vznášal námietky voči zmenke za odporcu. Ak tak súd učinil, ide o porušenie princípu kontradiktórnosti súdneho konania a rovnosti účastníkov konania. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhov odporcu a bez legitímneho podnetu na ťarchu navrhovateľa vykonal dokazovanie, ktoré údaje preukázalo charakter odporkyne ako spotrebiteľa. Odporkyňa sa tejto obrany nedovoľovala, uplatnenú pohľadávku nerozporevala a

svojím konaním ju prakticky uznala. Súd iniciatívne rozširoval okruh dokazovaných skutočností v tom smere, aby získal pre neho dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu na uplatnenie pohľadávky. Uvedené správanie súdu je neprijateľné v právnom štáte, predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces, ktoré je garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských a základných slobôd. Súdom uvádzané údajne nesporné skutočnosti neboli tvrdením ani jedného z účastníkov. Súd tieto údajne nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Odporkyňa, ani navrhovateľ sa k týmto skutočnostiam nevyjadrili. Súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácii príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Súd predovšetkým ignoroval § 17 ZŠZ, z ktorého vyplýva, že odporkyňa vo všeobecnosti nie je oprávnená vznášať tzv. kauzálne námietky voči novému majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jej vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporovom konaní nemôže činiť odporca, tým menej tak môže činiť sám súd. V tejto súvislosti odkázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR spisovej značky 5 Obo/3/2008 zo dňa 22.10.2008. Je síce prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči navrhovateľovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany odporcu a predovšetkým odporca v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu prevzal súd a suploval aktivitu odporcu. Porušuje poučovaciu povinnosť súdu prekročením § 5 ods.1 O.s.p.. Súd porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia vykonané bez návrhu. Poukázal v tejto súvislosti na rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.8.2002 sp. zn. 25Cdo/1839/2000, kde pri rozhodovaní vychádzal z rovnakej právnej úpravy, aká je aplikovateľná aj v tomto konaní. Pokiaľ súd odkázal na Nález Ústavného súdu Českej republiky IV.ÚS 457/10 je dôležité uviesť, že vo veci, ktorou sa zaoberal Ústavný súd ČR, došlo zo strany odporcu k obrane - odporca vzniesol námietky voči zmenkovému platobnému rozkazu. Podobne aj v konaní Pl.ÚS 16/12 ide o postup podľa skráteného konania, kde sa Ústavný súd ČR zaoberal návrhom na zrušenie § 175 O.s.p.. Vo veci navrhovateľ podal námietky voči zmenkovému platobnému rozkazu v rámci stanovenej zákonnej trojdňovej lehoty. Samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. pripúšťa, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Z uvedeného vyplýva, že prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blankozmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Vyplýva to z formulácie § 4 ods. 6 zákona a spojenia „v čase vyplnenia“ zo slov „vyplnenú veriteľom“, z ktorej je zrejmé, že zákonodarca pripúšťal, že zmenky budú vyplňované dodatočne po vystavení, pretože inak by použil spojenie „v čase vystavenia“, resp. by vylúčil vyplňovanie zo strany veriteľa. Z uvedeného vyplýva, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemôže byť ani neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie blankozmieniek. Z ustanovenia § 153 ods. 2 O.s.p. vyplýva, že vyhlásenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky je prípustné, len ak ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy. V tomto konaní sa prejednáva spor zo zmenky, a ak súd sám vykonal dôkazy spotrebiteľskou zmluvou bez možnosti navrhovateľa sa k ním vyjadriť, nie je možné uzavrieť, že ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy. V prípade, ak by výrok o vyhlásení zmluvnej podmienky za neprijateľnú nadobudol právoplatnosť, stane sa tak záväzným pre účastníkov konania, aj predovšetkým pre orgány, teda najmä súdy. Súd zovšeobecňuje svoje tvrdenia. Uvádza, že odporkyňa v čase uzatvárania dotknutej zmluvy o úvere nebola schopná posúdiť zákonné dôsledky uzavretej dohody o vyplnení zmenky. V tejto súvislosti navrhovateľ odkázal na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 28.11.2013 sp. zn. 43CoZm/18/2013. Súd tvrdí, že odporkyňa sa písomne vyjadrila, toto vyjadrenie však nebolo navrhovateľovi doručované, a to aj napriek tomu, že ide o európske konanie s nízkou hodnotu sporu, ktoré je zásadne písomné. Preto nemal možnosť sa oboznámiť s vyjadrením odporkyne a bola mu tým odňatá možnosť vyjadriť sa k tomuto vyjadreniu najmä s ohľadom na to, že odporkyňa sa chcela dohodnúť na splátkach po 20,- eur mesačne. V ďalšom odkázal na odôvodnenie uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/79/2013 zo dňa 5.9.2013, ktoré bolo vydané skutkovo a právne v zhodnej veci navrhovateľa, ako aj na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013.

Dopíňacím rozsudkom č. k. 19CbZm/56/2013-112 zo dňa 13.4.2015 súd prvého stupňa vyhlásil za neprijateľnú zmluvnú podmienku vo Všeobecných podmienkach poskytovania úveru v zmluve č. 8251290, uzavretej medzi POHOTOVOSŤ s. r. o. a

odporkyňou zo dňa 22.12.2008, pod bodom č. 17 v znení: „Dohoda o vyplnení zmenky. Na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky /ďalej aj ako vystaviteľ/ vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi /ďalej aj ako remitent/ vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite t.j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, poprípade uhradí len časti splátok, alebo neuhradí včas poslednú splátku, alebo časť splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh.“ za neprijateľnú.

V odôvodnení doplniaceho rozsudku prvostupňový súd s odvolávkou na ustanovenie § 166 ods. 1 až 3 O.s.p. uviedol, že týmto doplniacím rozsudkom dopĺňa rozsudok prvostupňového súdu zo dňa 9.1.2015 vo výroku vo veci samej o výrok, že vyhlasuje zmluvnú podmienku vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru v zmluve. č. 86305730 v znení tak, ako je tam uvedené, za neprijateľnú a to s poukazom na ustanovenie § 153 ods. 4 O.s.p.. Súd prvého stupňa mal za to, že ustanovenie zmluvy o úvere obsahujúcej dohody o vyplnení zmenky je potrebné považovať za neprijateľnú podmienku, nakoľko táto zmluvná podmienka nebola individuálne dojednaná, t. j. bola vopred navrhnutá a spotrebiteľ nebol schopný ovplyvniť podstatu tejto podmienky a toto zmluvné dojednanie spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy ku škode spotrebiteľa, nakoľko dodávateľ si zabezpečil svoju pohľadávku vzniknutú na základe zmluvy o úvere na úkor práva spotrebiteľa. Súd prvého stupňa mal za to, že spotrebiteľ v čase uzavretia rozhodnutej zmluvy o úvere nebol schopný posúdiť zákonné dôsledky uzavretej dohody o vyplnení zmenky, a teda predovšetkým posilnenie práva a jeho vymožiteľnosť na strane dodávateľa na úkor spotrebiteľa, teda mal za to, že dotknuté zmluvné dojednanie narušuje rovnováhu výhod poskytovaných dodávateľovi a spotrebiteľovi a dospel k záveru o neprijateľnosti tejto zmluvnej podmienky, ktorú je podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka potrebné považovať za neplatnú.

Proti tomuto doplniacemu rozsudku podal rovnako v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ, v ktorom s poukazom na ustanovenie § 166 ods. 1 O.s.p. uviedol, že súd musí v konečnom rozhodnutí o veci samej rešpektovať požiadavku na vyčerpanie celého predmetu konania, pričom ak súd opomenie rozhodnúť o niektorej časti predmetu konania, prichádza do úvahy doplnenie rozsudku. Navrhovateľ ďalej vo svojom odvolaní uvádza, že v tomto konaní je uplatnený návrhom nárok vyplývajúci zo zmenky, o ktorom súd v celom rozsahu rozhodol rozsudkom zo dňa 9.1.2015 a nakoľko ide o nárok zo zmenky, ktorá je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy, nie je možné zmenku spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Formálnoprávna abstraktnosť zmenky spočíva v tom, že každý, kto vystaví zmenku, sa stáva zmenkovo zaviazanou osobou, pričom uplatnenie nárokov zo zmenky nemusí majiteľ zmenky viazať na preukázanie dôvodov vzniku dlžníkovho záväzku, teda kauzálneho vzťahu. Na základe uvedeného preto podľa odvolateľa neboli splnené podmienky pre postup súdu podľa § 166 ods. 1 O.s.p..

Sám zákonodarcu podľa ustanovenia § 153 ods. 2 O.s.p. predpokladá dispozíciu vyhlásenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky len v prípade, ak sa rozsudok týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy. V tejto veci však podľa navrhovateľa nejde o spor zo spotrebiteľskej zmluvy. V tomto konaní sa prejednáva so zmenky ako cenného papiera a ak súd sám vykonal dôkaz spotrebiteľskou zmluvou bez možnosti navrhovateľa sa k nim vyjadriť, nie je možné uzavrieť, že ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy. V tomto prípade súd nerešpektoval znenie ustanovenia § 153 ods. 2 O.s.p., aj napriek odlišnému predmetu sporu vyhlásil zmluvnú podmienku za neprijateľnú. V prípade, ak by výrok o vyhlásení zmluvnej podmienky za neprijateľnú nadobudol právoplatnosť, stane sa záväzným tak pre účastníkov konania, ako aj pre všetky orgány (tzv. materiálna stránka právoplatnosti), teda najmä súdy. Je však potrebné podotknúť, že súd vyhlásil za neplatnú zmluvnú podmienku používanú spoločnosťou POHOTOVOSTĚ s. r. o., ktorá nie je účastníkom tohto konania. Naopak, výrok sa bude vzťahovať na navrhovateľa, ktorý však zmluvnú podmienku vôbec nepoužíva. V ďalšom odvolateľ, pokiaľ sa týka jeho názoru, že nejde o spor zo spotrebiteľskej zmluvy, ale o spor zo zmenky, poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici vo veci vedenej pod sp. zn. 41Cob 42/2015, ako aj na uznesenie Krajského súdu v Trenčíne vydané vo veci vedenej pod sp. zn. 11Co 529/2014. S poukazom na uvedené preto žiadal, aby odvolací súd zrušil doplniaci rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým si zároveň uplatnil náhradu trov odvolacieho konania.

Odporca sa ani k jednému odvolaniu navrhovateľa nevyjadril.

Odvolačný súd preskúmal napadnutý rozsudok bez toho, že by nariadil odvolacie pojednávanie, na ktorom by zopakoval, či doplnil dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa. Právnym dôsledkom takéhoto preskúmania veci je viazanosť odvolacieho súdu skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa (§ 213 ods. 1, 3, 4, 5 a § 214 ods. 2 O.s.p.). Táto viazanosť sa však netýka právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Pri preskúmaní rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený tento rozsudok preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimku však tvoria vady konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 1, 3 O.s.p.). Po takomto preskúmaní napadnutého rozsudku odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je čiastočne opodstatnené.

Predmetom preskúmania je nárok zo zmenky uplatnený pôvodne navrhovateľom v cezhraničnom spore na základe článku V. ods. 3 a článku VII. ods. 3 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 zo dňa 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nariadenie).

V tejto veci má súd rozhodnúť o nárokoch, ktoré si navrhovateľ uplatňuje zo zmenky, ktorú nadobudol postúpením od pôvodného veriteľa odporkyne. Podľa názoru odvolacieho súdu, zistené skutočnosti poskytujú významné indicie v prospech záveru, že ide o vyplnenú blankozmenku, ktorú odporca podpísal pri uzavretí zmluvy o úvere so spoločnosťou POHOTOVOST' s. r. o., keď z doposiaľ vykonaného dokazovania, a to zmluvou o úvere (č. I. 63 spisu) sa zdá, že jej účelom je zabezpečiť pre veriteľa zjednodušenie vymáhania nárokov

z tejto úverovej zmluvy. Je preto potrebné v prípade, ako to tvrdí súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia, že spoločnosť POHOTOVOST' s. r. o. bola vo vymáhaní svojho nároku v exekučnom konaní neúspešná, aby si prvostupňový súd nechal pripojiť exekučný spis v tejto veci za účelom preukázania, že spoločnosť POHOTOVOST' s. r. o. poskytla odporkyňu úver v rámci svojej podnikateľskej činnosti a odporca ho prijal na iný, než na podnikateľský účel, v dôsledku čoho sa úverová zmluva kvalifikuje ako zmluva o úvere v zmysle § 497 v spojení s § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka s tým, že POHOTOVOST' s. r. o. sa môže v prípade, ak to bude preukázané, kvalifikovať ako dodávateľ v zmysle § 53 ods. 3, Občianskeho zákonníka a odporca ako spotrebiteľ v zmysle § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka a zmluva samotná by sa následne kvalifikovala ako spotrebiteľská zmluva v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V prípade, ak bol v uzneseniach exekučného súdu v tejto veci vyslovený názor, že zmluvné podmienky dohodnuté v tejto zmluve o úvere sú v rozpore s dobrými mravmi, v dôsledku čoho by bola táto zmluva absolútne neplatná, mohlo by to mať relevantný význam i pre toto konanie.

V prerokovanej veci však nároky neuplatňuje veriteľ (POHOTOVOST' s. r. o.), ale tretia osoba (navrhovateľ), a to nie na základe zmluvy, ale na základe zmenky vystavenej pôvodne odporcom ako blankozmenka a indosovanej na navrhovateľa. Vzhľadom na principiálne abstraktnú povahu zmenky môže takýto spôsob uplatňovania výrazne uľahčiť pozíciu navrhovateľa indosanta a prenášať podstatnú časť dôkazného bremena na dlžníka - spotrebiteľa, ktorý v prerokovanej veci zostal nečinný (a to i v prípade tak, ako tomu bolo aj v tejto veci, keď odporca nedoručila súdu odpoveď na jeho výzvu a aj v účastníckom výsluchu sa súdu prvého stupňa od neho podarilo získať len takú informáciu, že nie je mu známe čo je to zmenka resp. blankozmenka). Podľa názoru odvolacieho súdu je však takýto výklad neakceptovateľný osobitne v prípadoch, kedy aj podľa konštantnej judikatúry Súdneho dvora (napr. rozsudky vo veciach C -137/08, C-618/10, C-42/2011 sú vnútroštátne súdy povinné neaplikovať vnútroštátnu úpravu, ktorá napríklad v prípade nečinnosti spotrebiteľa bráni preskúmať povahu určitej nekalej podmienky v spotrebiteľskej zmluve. Nároky zo spotrebiteľských zmlúv však nie sú vylúčené z pôsobnosti Nariadenia 861/2007, ale nemožno predpokladať, že by cieľom tohto nariadenia bolo zníženie už raz dosiahnutej úrovne ochrany spotrebiteľa, napr. pred nekalými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách. Ak by sa však predsa článok 7 ods. 3 Nariadenia 861/2007 mal vykladať tak, ako tvrdí navrhovateľ, bolo by to podľa odvolacieho súdu v rozpore s ods. 9 Preambuly tohto nariadenia, podľa ktorého cieľom nariadenia je podporovať základné práva a zohľadňovať najmä zásady uznané v Charte základných práv Európskej únie.

Prvostupňový súd návrh v podstate zamietol z dôvodu, že prvý nadobúdateľ zmenky - spoločnosť POHOVOVOST' s. r. o. Bratislava vyplnila zmenku v rozpore so skutočnou dlžnou sumou vzhľadom na to, že v zmluve (zrejme úverovej) nebola uvedená ročná percentuálna miera nákladov (RPMN) a

tým nárok prvého nadobúdateľa zmenky mohol v zmenke obsahovať iba sumu poskytnutého úveru bez poplatku a bez úrokov. Takýto záver však nebol súd prvého stupňa oprávnený urobiť, pokiaľ nemal bezpečne zistenú skutočnú dlžnú sumu, ktorá ku dňu vyplnenia blankozmenky vyplývala z uzavretej zmluvy o úvere č. 8251290 ku dňu 22. 12.2008. Pre ten účel z realizovaného dokazovania nevyplýva žiaden skutkový podklad.

Ako už bolo konštatované, predmetom návrhu na začatie konania v danom prípade boli nároky zo zmenky uplatňované za podmienok uvedených v nariadení. Nie je preto možné v tejto súvislosti aplikovať ustanovenie § 175 O.s.p. o zmenkovom platobnom rozkaze. Rovnako však nie je možné ani to, aby prvostupňový súd rozhodujúci o podanom návrhu, posudzoval uplatnené nároky zo zmenky len v zmysle ustanovení Zákona zmenkového a šekového číslo 191/1950 Zb. v tom prípade (ako tomu bolo aj v prejednávanej veci), keď vystaveniu zmenky predchádzala spotrebiteľská zmluva.

V preskúmvanej veci dohoda o zmenkovom a vyplňovacom práve by podľa prvostupňového súdu mala tvoriť druhú stranu formulárovej zmluvy - na prvej strane ktorá je spotrebiteľom podpísaná a ktorá by mala byť rozhodujúcou pre deklarovanie najdôležitejších zmluvných ustanovení, nie je o zabezpečení záväzku blankozmenkou ani zmenka (fotokópia VPPÚ). Drobné písmo, ktoré je v bode 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru sa však netýka dohody o vyplňovacom práve zmenky, ale súhlasu odporkyne ako dlžníka, že všetky informácie, ako aj ich osobné údaje, ktoré poskytol v súvislosti s touto zmluvou o úvere alebo ktoré sú prístupné z verejných zdrojov, bude navrhovateľ ako veriteľ spracúvať vo svojom informačnom systéme, alebo v prípade nespĺnenia povinnosti dlžníka vrátiť dlžnú sumu vrátane príslušenstva a poplatkov riadne a včas v informačných systémov sprostredkovateľov veriteľa a advokátov, ktorí zastupujú prevádzkovateľa v súlade so zákonom č. 586/2003 Z. z. o advokácii, ktorý mení veriteľa spoločnosti POHOTOVOSTĚ s. r. o. vymáhajú pohľadávky alebo vykonávajú ďalšie kroky v prípade, ak zo strany dlžníka došlo k porušeniu zmluvných podmienok. Naopak, dohody o vyplňovacom práve sa podľa zistení odvolacieho súdu týka článok 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, preto nie je zrejmé, pokiaľ súd prvého stupňa v odôvodnení svojho v poradí prvého rozsudku odkazuje na bod 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru ako neprehľadný a individuálne nedojednaný, ktorý má spôsobovať nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, čím malo dôjsť ku skutočnosti, že takéto zmluvné dojednanie je potrebné považovať za neprimeranú zmluvnú podmienku a v rozpore ako s dobrými mravmi, tak s poctivým obchodným stykom, či v tejto súvislosti prvostupňový súd má za to, že právny predchodca navrhovateľa spoločnosť POHOTOVOSTĚ s. r. o. pri uzatváraní zmluvy o úvere konal v rozpore so Zákonom o ochrane osobných údajov č. 428/2012 tak, ako to vyplýva z bodu 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, alebo dohoda o vyplňovacom práve zmenky tak, ako to vyplýva z článku 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru je tou neprijateľnou zmluvnou podmienkou tak, ako to vyplýva nielen z rozsudku zo dňa 12.12.2014, ale najmä z dopĺňacieho rozsudku v tejto veci zo dňa 13.4.2015 v ktorom je správne uvedený článok 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru v ktorom sa táto dohoda nachádza.

Pokiaľ sa týka individuálneho dojednanie vyplňovacieho práva zmenky, v tejto súvislosti je potrebné poukázať podľa odvolacieho súdu na vymedzenie ustanovenia článku 3 ods. 2 Smernice 93/13/EHS, keď zároveň všeobecne známe skutočnosti svedčia o tom, že takéto zmenka je podpísaná takmer ku každej zmluve o úvere, z ktorej vymáhaním sa POHOTOVOSTĚ s. r. o. obrátila na súd. Okrem toho je zrejmé, že bod 17 Všeobecných obchodných podmienok obsahuje vopred formulovanú dohodu o vyplnení blankozmenky. Z tohto možno podľa odvolacieho súdu predbežne usúdiť, že podpísanie blankozmenky

dlžníkom spotrebiteľom je faktickým predpokladom uzavretia právneho vzťahu - zmluvy o úvere zo strany veriteľa - spoločnosti POHOTOVOSTĚ s. r. o., resp. aspoň predpokladom poskytnutia plnenia z tejto zmluvy (úveru). To znamená, že spotrebiteľ nemal reálne možnosť ovplyvniť obsah tejto zmluvnej podmienky a je povinný akceptovať, že musí podpísať blankozmenku. Je síce pravdou, že z § 10 Zákona zmenkového a šekového vyplýva, že ani prípadné doplnenie blankozmenky v rozpore s dohodou nespôsobuje jej neplatnosť a dlžník sa takémuto postupu môže brániť námietkami, ktoré sú však v zmysle § 17 Zmenkového a šekového zákona sťažené v prípade tak, ako to bolo v prípade prejednávanej veci, keď bola zmenka indosovaná. V tomto prípade totiž je možné voči indosatárovi uplatniť námietky z pôvodného kauzálneho vzťahu medzi indosantom a dlžníkom v zásade len vtedy, ak indosatár vedome konal na škodu dlžníka. Inak má indosament účinky prevodu všetkých práv zo zmenky bez obmedzenia z pôvodného kauzálneho vzťahu. Podľa názoru odvolacieho súdu, takéto ustanovenie spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, pretože favorizuje veriteľa

pri uplatňovaní svojich nárokov a fakticky (najmä vďaka abstraktnej povahy zmenky) prenáša na dlžníka dôkazné bremeno, a to neexistencia výšky pohľadávky. Ustanovenie článku 6 ods. 1 Smernice 93/13/EHS vyžaduje od členských štátov zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol nekalými podmienkami viazaný. Podľa názoru odvolacieho súdu to v prípadoch, ak je uplatnený nárok zo zmenky, možno zmysluplne realizovať len tak, že súd bude aj bez námietky skúmať kauzu právneho vzťahu krytého zmenkou a v prípade, že dospeje k záveru, že tento vzťah je spotrebiteľským právom, musí ho súd preskúmať tak, ako keby neboli uplatňované nároky zo zmenky, ale priamo zo zmluvy. Okrem toho možno podľa odvolacieho súdu túto požiadavku zabezpečiť len tak, že sa nebudú aplikovať ustanovenia zmenkového práva o tom, že voči indosatárovi zmenky sa možno na kauzálny právny vzťah krytý zmenkou odvolať bez obmedzenia, teda bez ohľadu na to, či pri nadobúdaní zmenky konal alebo nekonal na škodu dlžníka.

Ako už odvolací súd uviedol vyššie, z doposiaľ vykonaného dokazovania nevyplýva súdom prvého stupňa uvedený záver, že nadobúdateľ zmenky obchodná spoločnosť POHOTOVOSTĚ s. r. o. vyplnila zmenku v rozpore so skutočnou dlžnou sumou (v spise niet dôkazu o splátkach úveru), ktorá ku dňu vyplnenia blankozmenky pre neho vyplynula z uzavretej zmluvy o úvere vzhľadom na to, že v zmluve nebola uvedená ročná percentuálna miera nákladov a týmto nárok prvého nadobúdateľa zmenky mohol v zmenke obsahovať iba sumu poskytnutého úveru bez poplatkov a bez úrokov. Je správne tvrdenie súdu prvého stupňa, že táto zmluva neobsahovala RPMN, avšak súd prvého stupňa nemal nijako preukázanú sumu poskytnutého úveru bez poplatku a bez úrokov a už vôbec zo spisu nevyplýva ďalšia tvrdená skutočnosť súdom prvého stupňa, a to, že spoločnosti POHOTOVOSTĚ s. r. o. sa na základe takto vyplnenej zmenky nepodarilo v rozhodcovskom konaní uspieť a nadobudnúť predmetné sumy, keď v spise nielenže nie je akýkoľvek dôkaz, že sa tohto nároku mala spoločnosť POHOTOVOSTĚ s. r. o. domáhať v rozhodcovskom konaní a následne že táto spoločnosť bola neúspešná či už v tomto samotnom rozhodcovskom konaní, alebo v prípade úspechu pri nútenom výkone rozhodnutia, t. j. v exekučnom konaní.

Všeobecne je potrebné rešpektovať základnú zmenkovú právnu doktrínu, že zo zmenky samotnej ako abstraktného cenného papiera, nie je možné bez ďalšieho určiť, či ide o spotrebiteľa. Vzhľadom na abstraktnosť cenného papiera žalovaný, pokiaľ je spotrebiteľom, má túto skutočnosť namietat'. Pokiaľ však súd spoľahlivo zistí na základe skutočností vyplývajúcich zo žalobného návrhu (bez ohľadu, podľa akého procesného predpisu sa návrh uplatňuje), že na strane žalovaného ide o spotrebiteľa, poskytne mu ochranu prostredníctvom právnej úpravy o ochrane spotrebiteľa tak, ako to ustálila nielen slovenská, ale aj európska súdna prax. Možno preto súhlasiť so záverom súdu prvého stupňa, že tvrdením navrhovateľa o tom, že nadobudol rubopisom jeho práva zo zmenky, nie práva zo zmluvného vzťahu, vznikla nepochybne pre dlžníka neprehľadná situácia, keď nie je zrejmé, aký nárok vlastne voči nemu uplatňuje POHOTOVOSTĚ s. r. o. z titulu uzavretej úverovej zmluvy a aký nárok a z akého dôvodu uplatňuje navrhovateľ, ale len v tom prípade, ak by mal súd prvého stupňa bezpečne zistené nároky, ktoré si z rovnakého zmluvného vzťahu ako je číslo zmluvy uvedené na zmenke, uplatňuje voči odporkyňi spoločnosť POHOTOVOSTĚ s. r. o.. v ďalšom konaní bez ohľadu na to, či si tieto prípadné nároky uplatní v rozhodcovskom konaní, alebo pred všeobecným súdom. Jedinému, čo mu možno bez výhrad prisvedčiť, je tvrdenie súdu prvého stupňa o tom, že sú mu z iných súdnych sporov známe prípady, kedy po indosácii blankozmenky POHOTOVOSTĚ s. r. o. vymáhala a prijímala platby od dlžníka z titulu tohto kauzálneho vzťahu. Ako judikoval aj Ústavný súd Českej republiky v Náleze sp. zn. PL ÚS 16/2012 zo dňa 16.10.2012 ...súčasnú napätie spojené so zmenkami je spôsobené ich nevhodným používaním (zneužívaním), najmä voči subjektom, po nich nemožno znalosť špecifickej a značne rigidnej zmenkovej úpravy spravodlivo požadovať... . V tejto súvislosti je potrebné rovnako poukázať na Nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 457/10 zo dňa 18.7.2013, ktorý sa nestotožnil so záverom všeobecného súdu, že nie je možné po indosácii zmenky vznášať kauzálne námietky, ak nie sú splnené podmienky § 17 ZZŠ (ak nadobúdateľ nekonal vedome na škodu dlžníka). Konštatoval, že v prípade spotrebiteľov nie je možné odhliadnuť od ich špecificky záujmového postavenia. Označil za výkladovú svojvôľu, ak súd zobral za základ pre svoje rozhodnutie záver, že v prípade naplnenia dispozície § 17 ZZŠ, nie je možné ku kauzálnym námietkam prihladať. Nemecká judikatúra dokonca v konkrétnom prípade označila odvolanie sa žalobcu na § 17 ZZŠ za zneužitie práva. Aktuálne Ústavný súd ČR vo svojom rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 290/15 zo dňa 16.9.2015 vychádzajúc z obsahovo totožnej zmenkovo-právnej úpravy ako SR konštatoval, že všeobecné súdy sú aj pri rešpektovaní špecifickej prísnej formálnej povahy inštitútu zmenky a jeho exorickým koreňom povinné vždy prihladať aj k okolnostiam konkrétnej veci. V prípade spotrebiteľov, u ktorých sa jednalo o dotknutie práva v prejednávanej veci konaním remitenta (prvého majiteľa ako veriteľa) zmenky, potom

všeobecné súdy nesmú odhliadnuť od ich špecifických záujmov a postavenia. Pri svojej rozhodovacej činnosti musia hľadať také interpretačné a aplikačné východiská, ktoré zabránia zneužívaniu práv v dôsledku aplikácie zmenkových inštitútov neprímerane v neprospech niektorého z účastníkov. Preto ani odvolací súd nemá dôvod odkloniť sa od takýchto všeobecne akceptovaných výkladových pravidiel členských štátov EÚ. Tu je potrebné tiež akcentovať už v citovanom českom Náleze sp. zn. IV. ÚS 457/10 vyslovené pravidlo, že zákaz zneužitia práva je silnejší, než dovolenie dané právom a pokiaľ právna norma určité správanie aprobuje a iná za predpokladu, že zneužívanie zakazuje, takéto konanie v skutočnosti nie je výkonom práva, ale protiprávnym úkonom výkonu práva, ktoré jeho zneužitím súdy nesmú poskytnúť ochranu, keďže takýto postup by bol v rozpore s Ústavou chránenými právami.

Vyššie uvedeným tvrdeniam súdu prvého stupňa odporuje jeho následná konštatácia, že POHOTOVOSTĚ s. r. o. napriek tomu, že dlžník nespĺnil svoje povinnosti z uzavretej zmluvy, neuplatňovala svoj nárok z titulu uzavretej zmluvy o úvere v súdnom konaní, ale uplatnila vyplňovacie právo blankozmenky a v rozhodcovskom konaní žiadala od dlžníka zaplatiť už vyplnenú zmenkovú sumu na blankozmenke, keď tak, ako to vyplýva zo Zákona o rozhodcovskom konaní, v tomto konaní si nemožno uplatniť nároky vyplývajúce zo zmeniek. Navyiac, ako to už uviedol odvolací súd vyššie, na takéto tvrdenie nemal súd prvého stupňa oporu vo vykonanom dokazovaní. Možno súhlasiť s postupom súdu prvého stupňa v tom smere, že aj keď v konaní nebudú žalovaným vznesené kauzálne námietky, avšak zo skutkového stavu je zrejmé, že ide o zmenku spotrebiteľskú, možno pristúpiť k prieskumu v kauze, na základe ktorej bola táto zmenka vystavená.

Smernica 87/102/EHS, ktorá sa uplatňuje v prejednávanej veci, síce nezakazuje používanie zmeniek v spotrebiteľských zmluvách, ale zo znenia jej článku 9 jednoznačne vyplýva, že členské štáty môžu povoliť ich používanie v spotrebiteľskom úvere iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa v takýchto situáciách. Podľa názoru komisie je potrebné pojem vhodnej ochrany v zmysle článku 9 Smernice 87/102/EHS vykladať so zreteľom na článok 14 uvedenej Smernice, ktorá zakazuje znížiť štandard ochrany spotrebiteľa vhodnou ochranou v zmysle článku 9 uvedenej Smernice je preto potrebné chápať celkový právny rámec ochrany spotrebiteľa, ako vyplýva z predpisov práva únie a judikatúry Súdneho dvora a zahŕňa preto aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex officio skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Vzhľadom k tomu je právne významné tvrdenie prvostupňového súdu, že zmluva o úvere neobsahuje údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov (RPMN), t. j. že sa na ňu vzťahuje dikcia ustanovenia § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, podľa ktorého sa úver pre odporkyňu považoval za bezúročný a bez poplatkov a z toho vyplývajúce nesprávne vyplnenie blankozmenky v dôsledku nedodržania dohody o vyplňovacom práve z hľadiska dodatočne vyplnenej zmenkovej sumy.

Pokiaľ by úrok stanovený podľa čl. I. § 5 mohol byť v zmenke určený až do zaplatenia zmenkovej sumy, boli by zmenky fixné a datazmenky výrazne znevýhodnené, keďže u nich po splatnosti zmenky vzniká nárok v rozsahu čl. I. § 48 Zákona zmenkového a šekového len na postihový 6 % úrok.

Úročenie sa môže začať najskôr dňom vystavenia zmenky. Vystaviteľom zmenky môže byť určený aj neskorší deň, ako napr. deň, ktorým sa dodatočne dostal do omeškania podľa bodu 4 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru so zaplatením dlhu v preskúmvanej veci. Jedná sa v podstate o deň, keď dôjde k zosplateniu úveru (pri použití terminológie uvedenej v § 506 Obchodného zákonníka), ktorý by súčasne mohol byť dňom vyplnenia blankozmenky.

Takto určený úrok stanovený doložkou na zmenke je právne prípustný len do dňa splatnosti zmenky, t. j. do dňa predloženia vistazmenky na platenie dlžníkovi. Počnúc dňom splatnosti zmenky vznikajú majiteľovi zmenky priamo zo zákona nové postihové práva podľa článku I. § 48 Zákona zmenkového a šekového, vrátane práva na 6 % úrok.

Deň splatnosti vistazmenky nie je v nej uvedený. V preskúmvanej veci nie je zo spisu jednoznačne zistiteľné, kedy sa zmenka stala splatnou, t. j., kedy bola predložená na platenie. Len z obsahu návrhu na začatie konania možno vyvodiť, že splatnosť zmenky nastala pravdepodobne ku dňu 25.8.2009, od ktorého si navrhovateľ požaduje zákonný 6 % úrok. Každý majiteľ vyplnenej vistazmenky vie z nej zistiť, že má právo na dohodnutý úrok od vyplnenia blankozmenky, t. j. v danej zmenke odo dňa 19.4.2009 a že mu tento nárok patrí do dňa splatnosti zmenky, t. j. do dňa jej predloženia na zaplatenie, pravdepodobne 25.8.2009.

Právnym dôsledkom takto vystaveného dohodnutého zmenkového úroku je, že z takejto zmenky nevzniká jej majiteľovi po dni splatnosti zmenky, okrem zákonného 6 % postihového úroku ročne, nárok aj na dohodnutý zmenkový úrok. Takto dohodnutý úrok by z hľadiska svojho účelu mal blízko k úroku z úverovej zmluvy (§ 497 a § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka). Jedná sa však o mimozmenkové právo záväzkové.

Aj v tejto súvislosti, rovnako ako vyššie, vyvstáva otázka, či súd môže v prípade pasivity účastníka k tomuto výkladu obsahu zmenky prihliadať ex offio. Odvolací súd je okrem vyššie uvedených záverov presvedčený, že je to možné ohľadom zmenkového úroku uplatneného do dňa splatnosti zmenky, hneď z dvoch dôvodov: záväzky vyplývajúce z vyplnenej zmenky sú priame, bezpodmienečne nesporné a abstraktné.

Remitent, ako prvý majiteľ zmenky a o to viac indosant ako ďalší majiteľ, ktorý nadobudol už vyplnenú zmenku (ako v prejednávanej veci) majú v rukách spravidla len listinu zmenky, v ktorej každé slovo má svoj význam a účel. O existencii väd oprávňujúcich vystaviteľa zmenky (emitenta) na vznesenie námietok a relatívnych kauzálnych, ale aj absolútnych, sa môže majiteľ dozvedieť len v prípade, že vystaviteľ zmenky takúto zmenku v súdnom konaní uplatní.

Vychádzajúc z tejto zásady môže súd ex offio prihliadať len k vadám zisteným z textu samotnej (už vyplnenej) zmenky, kde sa nejedná o prejav vôle vystaviteľa zmenky, ale o vadu spochybňujúcu samotnú existenciu zmenky, či niektorej jej položky. Jedná sa napr. o chýbajúci podpis vystaviteľa zmenky, či o podpis, ktorý nie je vlastnoručný (§ 40 ods. 2 Občianskeho zákonníka), o zmenku, ktorá neobsahuje platobný príkaz, o zmenku s niekoľkými platobnými miestami, či o chýbajúce označenie, že sa jedná o zmenku (článok V. § 1 zákona zmenkového a šekového).

Preskúmať správnosť výšky „dohodnutého“ zmenkového úroku uvedeného už pri vystavení zmenky je možné len na základe námietky (či inak prejavenej včasnej formy nesúhlasu) dlžníka, resp. ak bola zmenková suma, od ktorej sa zmenkový úrok uplatňuje, resp. z ktorej sa zmenkový úrok uplatňuje, v zmenke uvedená v nesprávnej výške a z toho vyplýva aj nesprávna výška požadovaného zmenkového úroku.

Napriek vyššie uvedeným skutočnostiam, aj bez preukázania skutočností, ktoré vytkol odvolací súd súdu prvého stupňa a ktoré napriek tomu, že to prvostupňový súd deklaroval, nemal z vykonaného dokazovania za preukázané, je súd oprávnený ex offio prihliadnuť na to, že zmenkový úrok (v danom prípade 0,25 % denne) bol dojednaný len do splatnosti zmenky, a teda nie až do zaplatenia zmenkovej sumy, ako si uplatnil navrhovateľ v preskúmvanej veci. Každému dlžníkovi, či vystaviteľovi vistazmenky, v ktorej bol doplňovaný dátum splatnosti dojednaného zmenkového úroku, musí byť pri jej predložení na platenie zrejmé, že takto dojednaný úrok patrí majiteľovi zmenky len za čas do splatnosti zmenky. Preto aj v preskúmvanej veci zo zmenky nevyplýva, že by sa zmenkový úrok mal platiť až do zaplatenia zmenkovej sumy. Vychádzajúc z vykonaného dokazovania by navrhovateľovi ako majiteľovi zmenky určite nemal patriť dohodnutý zmenkový úrok po období od 25.8.2009, preto odvolací súd v tej časti rozsudok súdu prvého stupňa, ktorou zamietol zmenkový úrok 0,25 % denne z jednotlivých súm za obdobie po 25.8.2009 potvrdil (§ 219 ods.1 O.s.p.). Treba v tejto súvislosti uviesť, že odvolací súd poskytol v zmysle ust. § 213 ods.2 O.s.p. účastníkom priestor, aby sa k možnému požitiu čl.1 § 5 ods.1 a čl.1 § 48 ods.1 ZZŠ i k záverom vyplývajúcim z rozhodnutia Vrchného súdu v Olomouci sp.zn. 4Cmo/214/2002 vyjadrili (výzva na čl.1.133 spisu). Ani jedna zo sporových strán na túto výzvu odvolacieho súdu nereagovala.

Navrhovateľ sa v návrhu domáhal a domáha zmenkového úroku za celé obdobie z toho istého právneho dôvodu, tvrdiac, že ide o postihové zmenkové právo podľa článku I § 48 ZZŠ. Tento svoj názor nezmenil ani po poučení zo strany súdu, že sa jedná o dva nároky, samostatne aj právne skutkovo, pričom nárok na mimozmenkový úrok navrhovateľ nezdôvodnil a nezdokladoval. Keďže sa nejedná o zmenkový úrok, nie je mu možné touto žalobou vyhovieť.

Nakoľko však prvostupňový súd svoje rozhodnutie s výnimkou tej časti rozhodnutia, ktorým odvolací súd potvrdil výrok rozsudku súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby na zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne za obdobie po splatnosti zmenky, nielen nedostatočne právne zdôvodnil, ale najmä nedostatočne zistil skutkový stav, pokiaľ sa týka tvrdených skutočností ohľadom toho, že dohoda o vyplňovacom práve blankozmenky má obsahovať článok 14 Všeobecných podmienok poskytovania

úveru, ďalej tvrdenej skutočnosti, že obchodná spoločnosť POHOTOVOSŤ s. r. o. vyplnila zmenu v rozpore so skutočnou dlžnou sumou, ktorá ku dňu vyplnenia blankozmenky vyplynula z uzavretej zmluvy o úvere bez toho, aby si prvostupňový súd vyžiadal aktuálnu výšku dlžnej sumy ku dňu vyplnenia blankozmenky. Ďalej tvrdené skutočnosti o tom, že spoločnosť POHOTOVOSŤ s. r. o. nielenže sa domáhala svojho nároku z tejto zmluvy o úvere v rozhodcovskom konaní, ale dokonca, že v tomto rozhodcovskom konaní bola táto spoločnosť neúspešná bez toho, aby zistil, či v danej veci prebehlo rozhodcovské konanie a v prípade, ak prebehlo, aby si zabezpečil spisový materiál rozhodcovského súdu v tejto veci, resp. tak, ako to uvádza následne v odôvodnení rozsudku súd prvého stupňa, že k danému rozhodcovskému rozsudku nebola poskytnutá právna ochrana v exekučnom konaní po jeho prieskume, preto je dôvodná konštatácia, že súd prvého stupňa nedostatočne zistil skutkový stav, pričom konanie trpí aj vadou, ktorá by mala za následok nesprávne a nevykonateľné rozhodnutie, musel byť rozsudok i doplniací rozsudok v prevyšujúcej časti v súlade s § 221 ods. 1 písm. f), h) O.s.p. zrušený a vec vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že súčasťou práva na spravodlivý súdny proces je aj právo účastníka v konaní na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s uplatňovanými nárokmi a obranou proti takémuto uplatneniu (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III.ÚSS 219/2003, I.ÚS 115/2003).

Namietaná nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia navrhovateľom bola v tej časti, ktorou odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvého stupňa, opodstatnená s tým, že pokiaľ súd prvého stupňa nemal za bezpečne preukázané to, že dohoda o vyplnení zmenky je neplatná z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky a preto v celom rozsahu žalobu zamietol, bolo predčasné, aby rozhodol doplniacím rozsudkom zo dňa 13.4.2015, ktorým vyhlásil túto zmluvnú podmienku na neprijateľnú a preto odvolací súd zrušil v celom rozsahu aj tento doplniací rozsudok z dôvodu, že vychádza zo skutočností, ktoré doposiaľ neboli v konaní preukázané. Je však potrebné podotknúť, že súd prvého stupňa doplniacím rozsudkom vyhlásil za neplatnú zmluvnú podmienku používanú spoločnosťou POHOTOVOSŤ s. r. o., ktorá nie je účastníkom tohto konania preto v prejednávanej veci takéto vyslovenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, kde dodávateľ na rozdiel od spotrebiteľa nie je účastníkom konania neprichádza podľa odvolacieho súdu v úvahu.

Podľa § 226 O.s.p., ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

Podľa § 224 ods. 3 O.s.p., ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci.

Uvedené rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.